

BESLUT
2016-09-30

Dnr: 2016-02859

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 30 augusti 2016

Saken

Utbetalning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för studier vid ett universitet i Kroatien under läsåret 2016/2017. Hon ansökte även om merkostnadslån för undervisningsavgift om 35 000 kronor för vardera perioden. I sin ansökan svarade NN nej på frågan om hon önskade månadsvis utbetalning av merkostnadslånet för undervisningsavgift. Hon angav vidare under rubriken utbetalning av bidrag och lån att hon har stora kostnader som hon måste betala i förväg, då hon måste betala hela undervisningsavgiften om 7 000 € innan studierna börjar, senast den 15 september 2016, vilket framgår av bifogade intyg. – NN bifogade bland annat ett intyg från lärosätet, vari det anges att undervisningsavgiften är 7 000 € om den betalas i en klumpsumma den 15 september 2016 eller 2 x 3 600 € om den betalas i två delbetalningar den 15 september 2016 och 15 februari 2017.

CSN beviljade NN studiemedel under totalt 38 veckor fördelade på två perioder om 18 respektive 20 veckor och merkostnadslån för undervisningsavgift med ett belopp motsvarande skolans avgift om 3 600 € per termin, omräknat enligt den valutakurs som gällde den första bankdagen 2016. Av beslutet framgår också att utbetalningen av merkostnadslånet för undervisningsavgift om 33 114 kronor för vardera studieperiod utbetalas i sin helhet tidigast tre veckor innan respektive studieperiod startar (den 5 september 2016 och den 19 december 2016).

NN överklagade beslutet, i den del det avser utbetalning av merkostnadslån för undervisningsavgift, och anförde i huvudsak följande. Hon vill att beslutet ändras på sådant sätt att hon får lånet till undervisningsavgiften utbetald som ett engångsbelopp i september, eftersom två utbetalningar medför en merkostnad om 200 € för hennes del. Hennes kollegor på samma utbildning har fått lånet till undervisningsavgift, från CSN, utbetalat som ett engångsbelopp.

CSN överlämnade ärendet, upplyste om att CSN inte har funnit skäl att ändra beslutet, men anförde bl.a. följande i ett yttrande. Det förekommer att den studerandes undervisningsavgift blir lägre om undervisningsavgiften för hela året betalas vid studiestart. Bedömningen av vad som kan anses vara särskilda skäl att betala ut merkostnadslånet för hela årsavgiften är mycket restriktiv, eftersom det innebär utbetalning av ett större belopp i förskott. Skäl kopplat till avgiftens storlek kan bara finnas i undantagsfall, om månads- eller terminsbetalning innebär en betydligt högre kostnad än helårsbetalning. CSN har bedömt att ett riktmärke vid bedömningen av om det finns betydliga merkostnader, är att extrakostnaderna bör uppgå till minst tio procent. Om den studerandes avgift vid en läsårsvis inbetalning blir minst tio procent billigare än det näst billigaste inbetalningsalternativet, anser CSN att det finns särskilda skäl. Om NN betalar avgiften terminsvis istället för årsvis blir kostnaden 200 € dyrare än att betala hela avgiften vid ett tillfälle. Extrakostnaderna för att dela upp betalningen uppgår således till 2,8 procent av undervisningsavgiften (200 € av 7 000 €). CSN bedömer att NN:s extrakostnader för att betala undervisningsavgiften terminsvis istället för årsvis, inte är så pass höga att de kan utgöra särskilda skäl för utbetalning läsårsvis. CSN anser därmed att överklagandet bör avslås.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttrande och hon har anfört i huvudsak följande. En summa om 200 € är kanske en obetydlig summa för många, men för henne som studerande betyder den väldigt mycket. Hon vill även påpeka att hon inte tycker att det är rätt att CSN särbehandlar ansökningar som i princip är identiska. Hon hoppas att hennes skäl godkänns.

Författningsbestämmelser

Bestämmelser om utbetalning av studiemedel finns i 3 kap. 30 § studiestödslagen (1999:1395), samt i 3 kap. 39 § studiestödsförordningen (2000:655).

Enligt 3 kap. 39 § studiestödsförordningen sker utbetalning av studiemedel förskottsvis varje månad. Enligt samma bestämmelse får utbetalning göras på annat sätt om det finns särskilda skäl.

Enligt 3 kap. 25 b § andra stycket 4 studiestödsförordningen får CSN meddela föreskrifter om utbetalning av studiemedel för utlandsstudier.

Av 16 kap. 1 a § CSNFS 2001:1 framgår följande. Bestämmelser om att utbetalning av studiemedel vid studier i Sverige sker förskottsvis varje månad finns i 3 kap. 39 § studiestödsförordningen. Vid utlandsstudier sker utbetalning av studiemedel förskottsvis varje månad, om inte annat följer av 4 a §.

Av 16 kap. 4 § CSNFS 2001:1 framgår följande. Med undantag av den första utbetalningen för en studiestödsperiod betalas studiemedel ut den 25:e i månaden. Om denna dag inte är en bankdag, görs utbetalningen närmast föregående bankdag. Studiestödsperiodens första utbetalning görs tidigast den första dagen i studiestödsperioden. Om studiemedel betalas ut på annat sätt än förskottsvis varje

månad enligt 4 a §, kan utbetalning dock göras tidigast tre veckor före studiestödsperiodens början.

Av 16 kap. 4 a § CSNFS 2001:1 framgår följande. Vid utlandsstudier får studiemedel i form av merkostnadslån betalas ut på annat sätt än förskottsvis varje månad om den studerande kan visa att han eller hon, före den tidpunkt studiemedel annars skulle ha betalats ut, måste bekosta sådant som lånet är avsett att täcka. Studiemedel får även betalas ut på annat sätt, om det finns särskilda skäl.

Nämndens bedömning

Enligt nämndens mening ska bedömningen av vad som kan anses vara särskilda skäl att betala ut studiemedel i förskott, t.ex. ett merkostnadslån för undervisningsavgift, vara restriktiv, inte minst eftersom det många gånger rör en utbetalning av ett betydande belopp och för att undvika felaktiga utbetalningar. När det gäller merkostnadslån för undervisningsavgift bör skäl, kopplade till avgiftens storlek, endast finnas i undantagsfall, t.ex. om en månads- eller en terminsbetalning innebär en betydligt högre kostnad än en helårsbetalning. Nämnden delar därför CSN:s uppfattning att ett riktmärke vid denna bedömning bör vara att extrakostnaderna uppgår till minst tio procent.

Såsom redovisats ovan har CSN beslutat att bevilja NN merkostnadslån för undervisningsavgift med ett belopp motsvarande skolans avgift om 3 600 € per termin. CSN har vidare beslutat att utbetalningen av merkostnadslånet ska ske terminsvis vid två tillfällen. Av utredningen i ärendet har framkommit att undervisningsavgiften kan betalas i två delbetalningar om vardera 3 600 € eller i en betalning om 7 000 € i samband med terminsstarten, innebärande att alternativet med delbetalning medför en merkostnad om knappt tre procent. Mot bakgrund av vad som sagts ovan finner nämnden att det inte föreligger särskilda skäl att betala ut hela årets beviljade merkostnadslån för undervisningsavgift vid ett tillfälle. Inte heller i övrigt har det framkommit särskilda skäl att betala ut hela det beviljade merkostnadslånet till undervisningsavgift vid ett tillfälle. Mot denna bakgrund finner nämnden att överklagandet ska avslås.

Hans Göran Åhgren

Christina Sundström

Beslut har fattats av Charlotte Waas, ordförande i nämnden, Anita Enocksson, vice ordförande, Hans Göran Åhgren, direktör, samt ledamöterna Marie Axelsson, Miranda Cox, Hans Eklund, Eva Gullfeldt, och Kristina Salenstedt Linder

Föredragande: Christina Sundström
Kopia till CSN